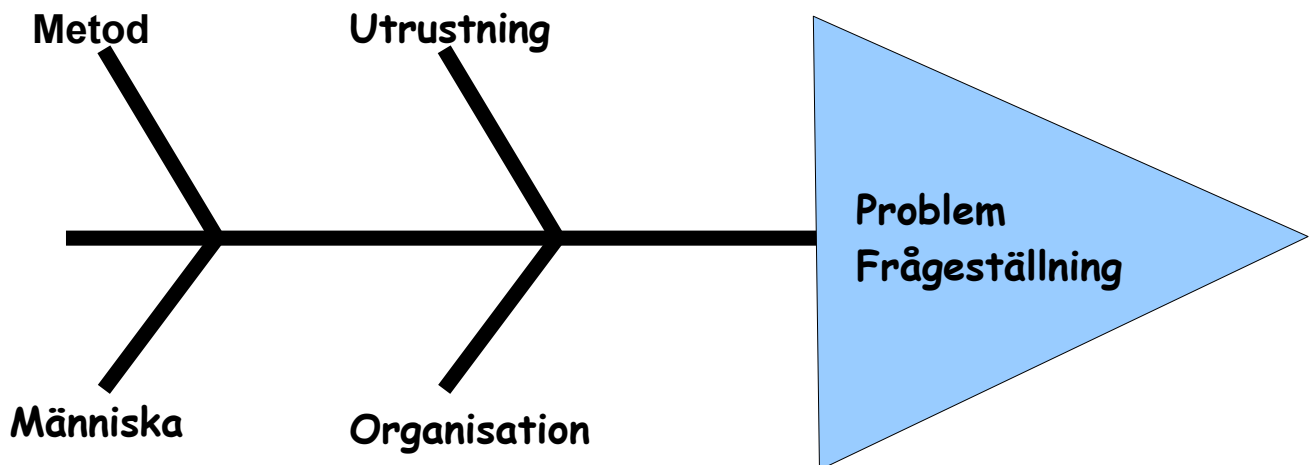

ORSAK/VERKAN- "FISKBEN"- ISHIKAWA diagram

- Orsak/verkan-diagram kallas även Fiskbensdiagram eller Ishikawa-diagram.
- Ett verktyg som hjälper till att förstå vilka orsaker som påverkar en viss frågeställning eller ett visst problem.

Möjliga användningsområden

- Tydliggör vad som påverkar ett problem.
- Skapar en ögonblicksbild av den samlade kunskapen och samförståndet i ett team rörande ett problem.
- Visar på grundorsaker, inte symptom och utgör därigenom ett utmärkt underlag för den fortsatta problemlösningen.
- Kategoriserar olika orsakstyper.
- Tydliggör vilka data som måste samlas in för att visa på vilken grundorsaken till problemet är.

Tillvägagångssätt

1. Skriv ner problembeskrivningen till höger i diagrammet.
2. Ange huvudgrupperna där ni tror att orsakerna till problemet finns. Märk de stora benen på fisken med dessa grupper. Exempel på dessa huvudgrupper är: metod, utrustning, människa, organisation, miljö, mått, personal, utbildning, patienter, lokaler etc. Kategoriseringen ska vara ett hjälpmedel i den aktuella situationen.
3. Använd exempelvis brainstorming för att söka efter tänkbara orsaker. Kom ihåg att söka efter orsaker inte lösningar!
4. Placera idéerna under lämplig huvudgrupp, antingen direkt när de sägs eller först sedan hela listan tagits fram. Tänk igenom om ni har valt rätt huvudgrupper för problemet?
5. Ställ frågan "Varför?" för varje orsak, för att steg för steg komma fram till grundorsakerna.
6. Sök efter grundorsakerna till problemet genom att:
 - Titta efter orsaker som dyker upp flera gånger inom olika huvudkategorier. Det kan finnas flera grundorsaker till ett problem.
 - Samla och analysera data så att ni kan bestämma hur mycket de olika orsakerna påverkar. Ta hjälp av andra verktyg för att avgöra om ni hittat rätt orsak till problemet.